

Adam Mackiewicz

Lubawa, st. III (działki 529, 531), gm.
loco, woj. olsztyńskie, AZP 30-54/-

Informator Archeologiczny : badania 30, 266-267

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kowe z zachowanym dnem i czterema kłepkami oraz, szcążkowo, objemkami, a także niewielką, zdobioną ornamentem rytym, oprawkę kościaną.

Linie, st. 24,
gm. Pniewy, woj. poznańskie

patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

LISEWO, st. 44,
gm. loco,
woj. toruńskie,
AZP 34-44/132

- ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych i kultury amfor kulistych (neolit)
- ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich
- osada późnośredniowieczna

Badania sondażowe w związku z projektowaną budową autostrady A-1, przeprowadzone w październiku przez dr Stanisława Kukawkę i Jolanę Małecką-Kukawkę (Instytut Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad. Pierwszy sezon badań. Wyeksplorowano 21 sondaży o wymiarach 0,5 x 0,5 każdy. Łącznie przebadano powierzchnię 5,25 m².

W większości sondaży pod warstwą orną stwierdzono pozostałości nawarstwień kulturowych o miąższości od 10 do 65 cm, z których pozyskano nieliczne zabytki (ceramika).

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ i Instytucie Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Stanowisko zostało zakwalifikowane do badań ratowniczych przed rozpoczęciem budowy autostrady.

LUBAWA, st. III
(działki 529, 531),
gm. loco,
woj. olsztyńskie,
AZP 30-54/-

- miasto późnośredniowieczne i nowożytne (XIV-XIX wiek)

Badania wykopaliskowe, wyprzedzające inwestycję budowlaną, przeprowadzone w dniach od 10 do 27 maja przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Urząd Miejski w Lubawie. Pierwszy sezon badań.

Badaniami objęto teren działek budowlanych o numerach geodezyjnych 529/3, 529/4, 531/1, położonych w południowej pierzei ul. Bankowej, pierwotnie okrężnej, biegnącej bezpośrednio przy murach miejskich. Wykop nr 5, wytyczony zgodnie z projektem realizacyjnym, miał kształt prostokąta o wymiarach około 12 x 23 m.

W miejscu prowadzenia badań znajdowała się XIX-wieczna zabudowa murowana, której relikty po zadokumentowaniu zostały usunięte. Natrafiono tu na fundamenty budynków od nr 8 do 14 (numeracja współczesna). Poniżej wystąpiły pozostałości średniowiecznej zabudowy gospodarczej w postaci pali dębowych z konstrukcji budynków, latryny (1 x 1,3 m) z pionowo wbitych desek oraz śmietnika (1,5 x 2,3 m) o konstrukcji na tzw. rozpór. Z fragmentów naczyń pozyskanych ze śmietnika udało się wykleić niemal w stu procentach 6 naczyń ceramicznych, w tym 1 duży dzban o wysokości 0,35 m. Z tego miejsca wydobyto także liczne fragmenty przedmiotów skórzanych, 2 płytki z kory (1 zachowany w całości i 1 w połowie) oraz duży fragment drewnianego talerza, toczonego z jednego kawałka drewna, przy czym powierzchnia zewnętrzna została obrobiona ostrym narzędziem metalowym, a wytoczono jedynie część wewnętrzną. Podobne talerze wystąpiły w trakcie badań prowadzonych na starym mieście w Bartoszycach i Morażu. Ponadto w obrębie wykopu zarejestrowano relikty drewnianej zabudowy średniowiecznej miasta, obrazującej północny, a więc gospodarczy jej fragment; część mieszkalna stanowiła południową pierzeję okolnicy (uliczki biegnącej wzdłuż murów miejskich). Niestety, ze względu na to, że zachowały się jedynie partie dolne zabudowy, częstokroć nie przekraczające 0,2-0,3 m wysokości, praktycznie nie było możliwe wydzielenie i przyporządkowanie danej zabudowy do jednego gospodarstwa. Prawdopodobnie mamy tu do czynienia z trzema działkami usytuowanymi po osi północ-południe. O tym, że jest to część gospodarza świadczy duża ilość mierzwy, której miąższość miejscami przekraczała 1,5 m. Znajdowały się tu liczne kości zwierzęce, fragmenty przedmiotów skórzanych (przeważnie fragmenty obuwia) oraz ścinki skóry, a także w znacznym stopniu rozdrobniona ceramika naczyńowa. Stosunkowo nieliczne były przedmioty z metalu. Zarejestrowana zabudowa miała jednolitą i prymitywną konstrukcję, którą można określić jako szalunkową. Między pionowymi słupami bite były pionowe deski na zakład. Sytuacja taka została zarejestrowana między 2. a 20. metrem wykopu. Ciekawe, że średnica pali pionowych była stosunkowo duża, jak na zabudowę gospodarczą – niejednokrotnie ponad 0,5 m. Naczynia ceramiczne pozyskane z wykopu pozwalają na datowanie odsłoniętych konstrukcji drewnianych od XIV do XV wieku. Najważniejszym jednak źródłem datującym stanowisko były badania dendrochronologiczne,

wykonane przez dr. M. Krąpca z Krakowa, którym poddano 5 próbek z pali konstrukcyjnych zabudowy, pobranych z różnych rejonów wykopu. Jednej próbki, pobranej z pala stanowiącego element konstrukcyjny śmietnika, nie udało się wydatować ze względu na fakt, iż pochodziła ona z drzewa o bardzo wąskich przyrostach rocznych, w których pomiar szerokości jest niejednoznaczny, a ich wykresy są obciążone wyraźnymi zmianami indywidualnymi, co praktycznie uniemożliwia datowanie. Próby były pochodzenia miejscowego lub z obszarów położonych na północny wschód od Olsztyna. Zostały one wydatowane na podstawie chronologii wyznaczonych w Europie Zachodniej dla drewna eksportowanego z obszaru północnej Polski i Litwy. Uzyskano między innymi następujące daty roczne: 1349, 1371 (-5+9), 1377, 1457. Badania powyższe, jak również przeprowadzone analizy ceramiki i innych zabytków (szczególnie wydzielonych) wyraźnie zdają się wskazywać na fakt, iż w obrębie wykopu mamy do czynienia z nawarstwieniami kulturowymi związanymi z początkiem osadnictwa na terenie miasta Lubawy, a więc z drugą połową XIV wieku. Chodzi tu o osadnictwo na obrzeżach starego miasta, centrum bowiem było użytkowane już w wieku XIII. Brak wcześniejszych wyznaczników chronologicznych nie wyklucza oczywiście obecności w tym miejscu osadnictwa wcześniejszego, o czym istnieją wzmianki w materiałach źródłowych. Jeżeli osadnictwo to istniało, to należałoby się go spodziewać w kierunku bardziej na południe i południowy zachód od badanego rejonu, czyli w kierunku rynku. Tak więc znalazł tu potwierdzenie peryferyczny obszar pierwotnego osadnictwa miejskiego.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Archiwum PSOZ w Olsztynie.
Badania nie będą kontynuowane.

Lubieszewo, st. 2, gm. Nowy Dwór Gdański, woj. elbląskie

patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

LUBIN-Rynek 11,
gm. loco, woj. legnickie,
AZP 73-21/-

• miasto późnośredniowieczne i nowożytnie (XIV–XVIII w.)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Romualda Piwkę (Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska „EKSPLODER”. Finansowane przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Lubinie.

Rozpoznano relikty zabudowy murowanej z XVIII wieku. Ścianę północno-zachodnią budynku stanowi odcinek późnośredniowiecznego muru obronnego. Materiał ceramiczny (nieliczny) można datować na XIV wiek.

LUBLIN–Stare Miasto,
AZP 77-81/1

• późnośredniowieczne relikty kościoła św. Michała (2 połowa XIII–1 ćwierć XIV w.)

Badania przedinwestycyjne, przeprowadzone przez mgr. Edmunda Mitrusa (Pracownia Badań i Nadzorów Archeologicznych). Finansowane przez Gminę Lublin. Badania kościoła prowadzono w latach 1936–1938, 1977–1979, 1981, 1991. W sezonie 1996 założono 10 wykopów, łącznie przebadano powierzchnię 80 m².

Stwierdzono, że pierwotnie świątynia składała się ze zbliżonego do kwadratu korpusu i wydłużonego prezbiterium. Cztery filary dzieliły korpus na trzy nawy. Nawy boczne zamknięte były od wschodu prostymi ścianami, zaś nawa główna przechodziła w prezbiterium. Zarówno prezbiterium, jak i korpus miały przypory. Chronologię świątyni określono na podstawie towarzyszących pochówkom kablączków skroniowych i brakteatów, a także na podstawie analogii. Cmentarz chrześcijański jest starszy od zachowanych relikwów, najstarsze odkryte w rejonie kościoła pochówki można datować na XII, a być może nawet XI w.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ i Muzeum Okręgowym w Lublinie. Wyniki badań zostaną opublikowane w materiałach z konferencji „600 lat Lublina”.

Badania nie będą kontynuowane.

ŁAŃCUT, st. 9,
gm. loco,
woj. rzeszowskie,
AZP 102-78/11

• miasto późnośredniowieczne (XIV w.)

Nadzór nad pracami ziemnymi wokół pl. Sobieskiego (tzw. Starego Rynku) i jego zaplecza, przeprowadzony w okresie od lipca do września przez mgr. Antoniego Lubelczyka (Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Finansowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Łańcucie. Pierwszy sezon badań.

W rejonie bóżnicy natrafiono na warstwę przepalanej gliny z węglem drzewnym – brak materiału nie pozwala wiązać jej z jakimś konkretnym pożarem miasta. Na pozostałych od-